

L'EVOLUCIÓ TARDANA DEL CRANC EXPERIMENTAL DEL QUITRÀ

per

V. CARULLA I RIERA

B. A. CUEVAS

En la cancerització experimental pel quitrà s'ha de formular sempre la reserva, pel fet que molts posen en dubte la malignitat d'aquests tumors. Des del punt de vista de la intimitat citològica, en el terreny de les màximes exigències, trobaríem a faltar sovint certes característiques de la malignitat cel·lular. En canvi, arquitectònicament, és molt més fàcil d'acceptar el qualificatiu de cancerós per a la majoria de tumors que obtenim irritant amb quitrà la cara interna de l'orella dels conills; és fàcil d'observar, després d'una hiperplàsia reaccional de l'epiteli, el seu creixement anàrquic i la dispersió cel·lular quan es trenca la barrera basal i s'infiltra el dermis, i en alguns casos l'emigració neoplàsica arriba fins a la cara externa de l'orella, després de passar a través del cartílag pels seus intersticis vasculars.

Són ben clares les raons per a demostrar l'evolució de malignitat que pot observar-se des del punt de vista histogènic en els tumors pel quitrà. Adhuc clínicament, també poden diferenciar-se pel seu aspecte. Tant des del punt de vista histològic com clínic, és fàcil distingir entre els casos de simple hiperplàsia capil·lar amb hiper-

queratosi, els tipus d'aspecte papil·lomatós pur, i el stumors francament epiteliomatosos.

Estem personalment convençuts que, malgrat tot, no poden formular-se dubtes sobre els caràcters cancerosos, més o menys avançats que presenten, cada una en el seu tipus, les preparacions procedents dels treballs de cancerització experimental amb el quitrà, prosseguits per nosaltres des de fa anys. Per altra banda, en aquest treball, no ens interessa la discussió des del punt de vista histològic.

Les principals objeccions que s'han fet respecte al valor experimental del cranc aconseguit mitjançant la irritació amb quitrà, es fonamenten en els dubtes que molts autors han emès sobre la malignitat biològica d'aquests tumors experimentals. Si un cop assolida la malignitat histològica abandonem la irritació pel quitrà, ocorre, en la majoria de casos, que el tumor regresa fins a desaparèixer en absolut i cicatritzar o bé persisteix llargament, com un papil·loma o un corn cotani; en pocs casos, per excepció, continua la seva evolució maligna fins a la mort. En canvi, si continuem irritant amb quitrà, aconseguim intoxicar el conill greument i la seva mort és fatal, entre els sis i vuit mesos.

Aquesta regressió espontània del tumor ha servit per a minvar el valor de la veritable malignitat d'aquest tipus de cancerització; encara que en el fons hi hagin qüestions de difícil apreciació biològica, creiem, no obstant, que les modificacions hiperplàsiques dels teixits que provoquem amb el quitrà, obeeixen a una reacció neoplasiànt, relativament aguda que pot ésser fàcilment vençuda per les defenses locals i generals de l'organisme, ja que en la cancerització hem d'acceptar aquestes defenses, encara que no les coneixem en llur intimitat. És possible que si una irritació il·limitada amb el quitrà no

arribés a matar els conills, la cronicitat més persistent dels transtorns d'irritació local, llur influència sobre l'estat general i les conseqüències pertorbadores en l'equilibri reparador de l'epiteli alterat, ens portàrien, moltes vegades, a aconseguir la mort de l'animal per difusió i metastasització cancerosa.

En relació als arguments anteriors, podem presentar la notabilíssima observació de dos conills que, havent sofert dos anys abans una cancerització experimental en l'orella, per irritació amb quitrà, el tumor havia regressat totalment; però després, en el mateix lloc de la neoplàsia primitiva aparegueren dos nous tumors cancerosos que feren metástasis en ganglis i vísceres, acabant per morir els animals.

Considerem la història resumida de dos conills que sofriren tardament una cancerització.

Conill n.º 37. — Es comencen els frotaments amb quitrà el 6 de març de 1929. Es notaren les primeres papil·les el dia 1.º d'abril de 1929. Es confirmà la degeneració per biòpsia (epitelioma espinós) el dia 20 de juny del mateix any.

S'abandonà el tractament el dia 29 de juliol de 1929 amb biòpsia positiva d'epitelioma espinós d'aquesta data.

El desembre del 1929 les papil·les neoplàsiques havien regressat completament i havia desaparegut tot rastre de lesió.

L'agost del 1930 apareix una petita lesió ulcerosa en la mateixa orella, i l'examen histològic indicà que era un epitelioma espinós. Aquesta lesió anà avançant, i el conill perdent pes (700 gr.). Morí el mes de setembre del 1930, després d'haver estat destruïda l'orella i part de la pell del cap.

En l'autòpsia es trobaren ganglis carotidians metastàsics.

Conill n.º 27. — Començaren els frotaments amb quitrà el dia 8 de gener del 1929. S'observaren les primeres papil·les el dia 23 de febrer del 1929. Es confirmà la degeneració per biòpsia (epitelioma basal) el dia 20 de març del 1929.

S'abandonà el tractament el dia 27 de juliol del 1929, amb biòpsia positiva d'epitelioma basal, practicada en aquella data.

El desembre del 1929 havien desaparegut les papil·les sense deixar rastre.

El juliol del 1930 aparegué una petita ulceració en el mateix punt de les papil·les anteriors, que anà avançant ràpidament fins a envair en part el cap i destruir l'orella; el conill morí el mes d'agost, amb examen histològic positiu d'epitelioma basal, i en l'autòpsia foren trobats ganglis metastàsics i invasió del fetge.

Amb aquestes dues observacions es pot jutjar la importància biològica de la cancerització pel quitrà, ja que, àdhuc desapareixent el tumor agut, deixa una tendència latent a la malignitat, tendència que, quan té temps per a poder actuar com efecte crònic, acaba amb totes les manifestacions típiques de la veritable malignitat cancerosa.

Com que en la literatura de l'especialitat només hi ha escassos arguments en aquest sentit, hem cregut convenient de presentar aquestes dues observacions a la Societat de Biologia de Barcelona.

*Servei de Terapèutica Física.
Hospital Clínic. Barcelona.*